

Trollhättans Stad

AVFALLSPLAN – AKTIVITETSDEL 2013-2020 UPPFÖLJNING DECEMBER 2016

Antagen av Kommunfullmäktige 25 mars 2013

1. Inledning

Aktivitetsdelen är en idékatalog med förslag på enhetsmål och aktiviteter för avfallshanteringsens mål. Aktivitetsdelen ska vara ett aktivt dokument som utvärderas, uppdateras och antas på nytt vart 4:e år, inför varje ny MRP period. Aktivitetsdelen samplaneras med Trollhättans Stads övriga miljöarbete och ÖP. Planering av miljöarbetet (HP Miljö – handlingsplan för miljö) görs i samband med övrig verksamhetsplanering och budget.

I aktivitetsdelen redovisas mål och aktiviteter miljömålsvis. Tabellstrukturen följer den gemensamma tillämpningen av målkedjan i Trollhättans Stad som utgår från de av kommunfullmäktige fastställda uppdragen.

Trollhättan Energi AB har gjort uppföljningen i samarbete med berörda förvaltningar inom Trollhättans Stad

Trollhättan den 7 december 2016

Mål för avfallshanteringen i Trollhättans Stad

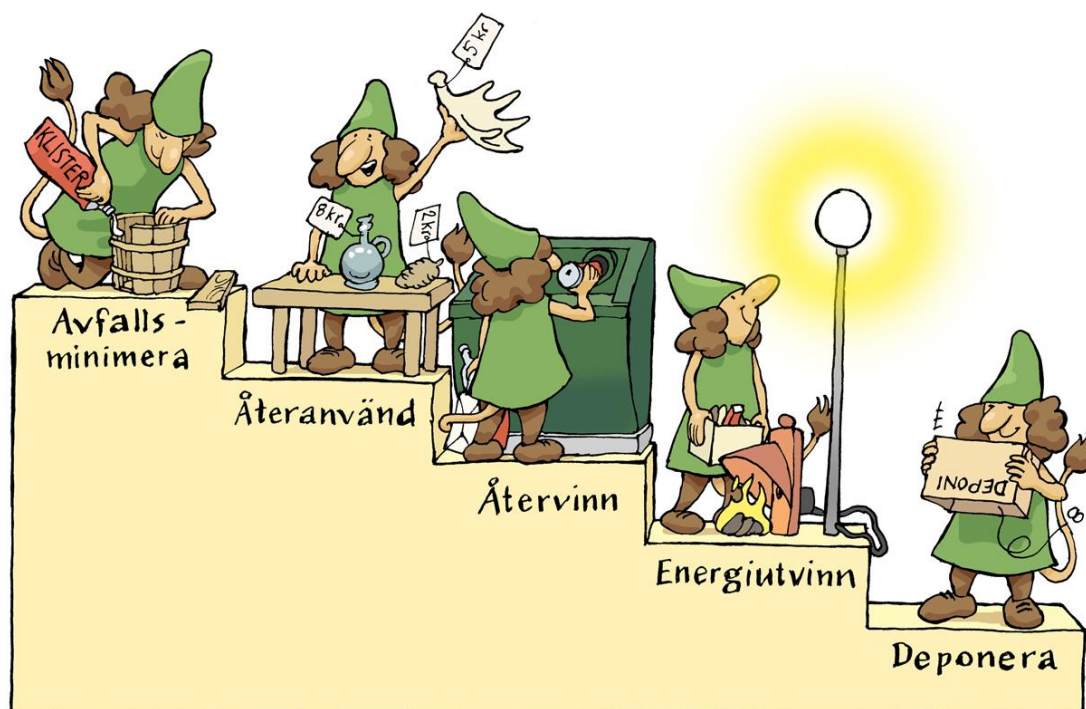
De övergripande målen i avfallsplanen utgår från år 2010 med 2020 som målfår.

Avfallstrappan och Nationella miljömål

EU har beslutat om en så kallad avfallshierarki, eller avfallstrappa, som även styr hur avfallet tas omhand i Sverige.

Miljöpåverkan från avfallshanteringen berör många av de Nationella miljömålen.

1. Begränsad klimatpåverkan, 4. Gifrfri miljö och 15. God bebyggd miljö är direkt berörda. I aktivitetslistan så hänvisas i vissa fall till dessa miljömål.

1. Minska avfallsmängden

I första hand bör vi se till att det *skapas så lite avfall som möjligt*. Det är det bästa sättet att minska användningen av jordens resurser och påverkan på miljön. Särkilt viktigt är att minimera mängden farligt avfall.

Mål	Miljö-mål	Aktiviteter	Uppföljning/kommentarer
Avfallsets farlighet per capita ska minska och hanteras säkert.	4	Öka kunskapen om miljögifter genom information och bra insamlingsystem.	Genomför Farligt Avfall-tur 2 ggr/år (vår och höst) i syfte att samla in Farligt Avfall ute i bostadsområdena, främst bland de som inte är bilburna. Körturen annonseras i förväg. Årlig information i årskurs 4 om källsortering, återvinning mm. Ny Farligt Avfall-folder framtagen våren 2016. Delade ut Farligt Avfall-folder i samband med söndagsöppet premiären på Återvinningscentralen april 2016. Ett farligt avfallsskåp speciellt för båtgästerna i den Blå Flagg certifierade gästhamnen finns under sommarsäsong.
	1	Minskning av avfallsmängd samt att beakta inköpets uppkomst av avfall och farlighet, finnas med i Trollhättans Stads upphandlingar.	Inga direkta krav i upphandling men mycket av de livsmedel som ska till ett leveransställe läggs i papp lådor. Lastpallar är mer och mer engångspallar. Våra inköp av kemikalier har miljökrav, även möbler, textilier, leksaker.
	1,4,15	Forskning inom området för att påverka konsumtionsmönstret och uppkomsten av avfall i Trollhättan	Inget samarbete runt den frågan med Högskolan Väst. Samtal runt hållbar konsumtion pågår i olika grupper och nätverk.
	1,4,15	Arrangera seminarier i samverkan med näringslivskontoret med fokus på att minska avfallet.	Avfall har inte varit uppe på några seminarier däremot har förslag på att eventuellt införa någon form av avfallshanteringsinfo när exploateringsavtal skrivs.
Allt farligt avfall samt allt elektriskt och elektroniskt avfall ska samlas in	1	Information. Bra insamlingsystem. Samlaren, Plockanalyser. Totalt ska mängden farligt avfall minska i hushållsavfallet.	4 "Samlare" har placerats ut i livsmedelsaffärer för att förenkla framförallt insamling av småelektronik, batterier, glödlampor mm. Tre plockanalyser har utförts årligen sedan 2014. Analyserna visar på något minskad mängd Farligt Avfall i hushållsavfallet.

	1	Kampanj för farligt avfall ska genomföras genom fastighetsnära hämtning två gånger per år.	Utförs två gånger per år i alla stadsdelar sedan 2013!
	1,4,15	Samtliga anställda på kommunens förvaltningar och bolag ska utbildas i avfallshantering.	Presidier KS, MN och BTN får information men mest om nedskräpning.
	1,4,15	Elever i Trollhättans kommun ska erbjudas lektionstillfällen om avfall.	Utförs i varje årskurs 4 årligen sedan 2003.
	1,4,15	Utbildning i avfallshantering bör erbjudas politiker med uppdrag i kommunfullmäktige.	Arbete pågår med att samla ihop allt informationsmaterial (broschyrer mm) och göra ett utbildningspaket av detta som sedan skickas ut.
	1	Hantering av farligt avfall i verksamheter ska följas upp vid tillsyn enligt Miljöbalken.	Görs kontinuerligt.
Alla uttjänta fordon ska lämnas till auktoriserade bilskrotare och sanering och demontering av uttjänta fordon ska förbättras.	1,4,15	Följa upp att samtliga auktoriserade bilskrotare i kommunen lämnar in en återvinningsrapport varje år.	Görs kontinuerligt.

	1,4,15	Fortsätta att bedriva tillsyn över bilskrotarnas demontering. Informera Länsstyrelsen i de fall man anser att auktorisationen ska återkallas.	Görs kontinuerligt.
	1,4,15	Då illegala bilskrotor upptäcks ska åtalsanmälan göras.	Aktuell nämnd övervakar detta!
Nedskräpningen utomhus på platser som allmänheten har tillträde till ska minska.	1,15		
	15	Arbeta för att ta fram ett förebyggande informationsmaterial om nedskräpning som riktar sig till vuxna, ungdomar och barn men även till fastighetsägare och näringsliv.	Finns en handlingsplan för att minska nedskräpningen på offentliga platser. Fortsätta utöka deltagandet i skräpplockardagarna. Även i Stadsgemensamma handlingsplanen finns en aktivitet som heter "Minska nedskräpningen" där man ska informera invånarna om nedskräpningens kostnader, kvantitet, konsekvenser osv.
	15	Informera och synliggöra arbetet med ett Rent och Snyggt Trollhättan (ett Rent och inbjudande Trollhättan) bl.a genom att informera på hemsidan.	Har haft med frågor om nedskräpning i SCB-medborgarenkät 2014 och kommer med även 2016. Vi gjorde en skräpmätning genom Håll Sverige Rent:s material. En rapport finns från mätningen. Även pilotkommun när det gäller skräpmätning utifrån Clean Europe Network- ELPA-mätningarna. City Trollhättan utförde mätningen.
	15	Synliggöra resultatet av renhållnings- och parkarbetet.	Nya papperskorgar köptes in med askfat mycket beroende på att den största mängden skräp som framkom från skräpmätningen var just fimpar.

		Minska frekvenser av markstädning utanför papperskorgar.	Tömning av papperskorgar när de är fulla och rätt papperskorgar där fåglar exempelvis inte kan plocka ur skräpet. Tömning sker 3 ggr/ vecka och 2 ggr/vecka under lågsäsong. 25 nya större papperskorgar har satts upp i centrala staden.
	15	Återkoppling mellan beställare och utförare kontinuerligt för att se till att det finns papperskorgar på rätt plats.	Uppmanar invånare att skriva i ORBIT så att informationen kommer fram till parkkontoret. Arbete påbörjat med att flytta papperskorgar efter behov.
	4,15	Fortsatt bedriva tillsyn med avseende på nedskräpning.	Görs regelbundet.
	15	Se till att det finns mobila större behållare som kan placeras ut vid särskilda platser eller perioder.	Mobila behållare/större papperskorgar har placerats ut där det ofta är aktiviteter på offentliga platser; Gamle Dal, Dahlöfs mosse, nya lekparkerna.
	15	Synliggöra arbetsinsatserna och informationen avseende nedskräpning vid olika arrangemang när inte tillståndsansökan finns bl.a. skolavslutningar, cruising.	Har lyft information på hemsidan om nedskräpningen. Över 4 000 personer var engagerade vid Håll Trollhättan Rent skräpplockningskampanj i april 2016. Vid stora evenemang är extra städning beställd-jourstädning.
	15	Samverka med fastighetsägare bl.a. AB Eidar Trollhättans bostadsbolag.	Ett samarbete runt nedskräpningen vid Återvinningsstationerna på Kronogården och Lextorp pågår sedan dec 2015. TEAB deltar vid informationsträffar som Eidar arrangerar för sina hyresgäster 4-6 gånger/ år.
	15	Skriva renhållningsavtal med fastighetsägare.	Trollhättan Stad har städavtal med City Trollhättan.
	15	Samverka med City Trollhättan föreningar och organisationer genom olika kampanjer.	City Trollhättan genomförde skräpmätningen aug - sep 2015 och har gjort den nya ELPA-mätningen under oktober 2016. Spiköns gästhamn som är en certifierad Blå Flagg-hamn har stora krav på farligt avfall men även avfall i allmänhet för att få flaggan.

	15	Samverka med näringslivet bl.a. köpcentrum Överby om bra insamlingssystem.	TEAB har regelbunden kontakt med fastighetsägare och deras representanter.
	15	Samverka med Polisen som bl.a. kan beivra överträdelser.	Diskuterar med polisen. Anmäler vid behov.
	15	Skriva avtal gällande Skolskog med skolor och förskolor specifikt om fokusområdet nedskräpning.	Skolskogarna jobbar på med skogar/parker.
	15	Vid detaljplanearbete och i samband med bygglov ska förutsättningar skapas för en långsiktigt hållbar avfallshantering inom bostads-, industri- och fritidsområden m.fl.	I varje detaljplan behandlas avfallshandlingen genom text i planbeskrivningen och exempelvis krav på utformning av gator/vändplaner som gör genomslag på plankartan. TEAB är också samrådspartner. Sedan hanteras detaljfrågor i bygglov med bl a krav enligt BBR. Ett problem är att många detaljplaner/ bebyggelseprojekt sneglar på markområden där det finns återvinningsstationer, ofta upplåtna med tidsbegränsade bygglov, som kan behöva flyttas.
	1,15	Varje kommunal nämnd bär ett särskilt informationsansvar beträffande avfallshantering inom sina respektive områden.	Har informerats om att Trollhättan deltar i Håll Sverige Rent Kommun. En del nämnder och förvaltningar deltog även i Håll Sverige Rents skräpplockningskampanj i april 2016. Information om arbetet med nedskräpning finns på Trollhättan Stads hemsida. Miljöalmanackan för 2017 har temat Minska nedskräpningen.
Mängden mat som kasseras inom kommunens verksamheter ska minska med 25% per serverad portion.	1	Ta fram underlag/statistik över matavfallet samt informationsmaterial.	En del enheter mäter matsvinnet och där har man kontroll på mängden. Det finns inget utgångsvärde 2010 att jämföra med.
Insamlingen ska vara tilltalande, tillgänglig och säker.	1,15	Bra och säkert insamlingssystem.	<i>Aktiviteten kan tas bort eftersom svaret finns på nästa aktivitet.</i>
Insamlingen ska vara estetiskt tilltalande och ha god tillgänglighet och sä-	1,4,15	Gör det enkelt för hushållen att sortera avfall och bra information.	TEAB deltar i SKL:s kommunenkät "Kritik på teknik" var tredje år. Andelen nöjda och mycket nöjda kunder med avfallshandlingen i Trollhättans kommun är 82 %.

kerhet för såväl hushållen som för utföraren samt säkerställa en separat hantering av farligt avfall. Minst 90 % av hushållen ska vara nöjda.			
	15	Antal klagomål från hushållen på avfallshandlingen ska minska.	Finns ingen tillgänglig statistik att utgå ifrån. Under senaste året har ca 10 st kundklagomål tagits emot som kan kopplas till Renhållning.
		Föregå med bra, säkra och estetiskt tilltalande soprum i såväl de kommunala fastigheterna som i de kommunala bolagens fastigheter.	Dialog med fastighetsansvariga angående soprum pågår kontinuerligt.
	1,4,15	Insamlingssystemet ska resultera i en materialkvalitet som kan avsättas på en återvinningsmarknad.	Löpande!
	1,15	Insamling och transporter av avfall ska optimeras med avseende på miljö, arbetsmiljö, kvalitet och ekonomi.	Arbete pågår med att optimera avfallstransporterna där även hänsyn tas till avfallsabonnenterna.

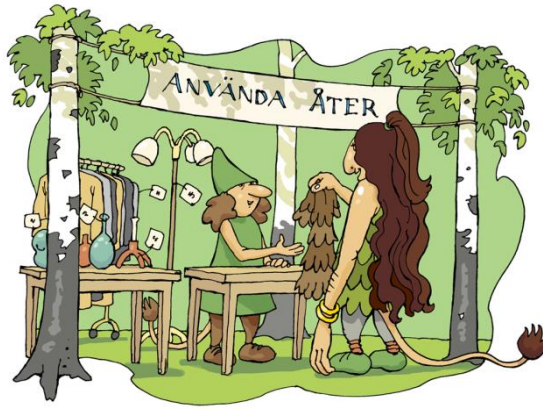
	1	Gemensamma ställen för hämtning av hushållsavfall ska prioriteras vid kommunal fysisk planering och godkännande av bygglov.	Bygglov inlämnat hösten 2016 för nedgrävda gemensamma sopbehållare vid samfällighetsförening på Fjärilsvägen i syfte att få bort sopbilar från innergårdarna.
	15	Framtagning av anvisningar för utformning av avfallsutrymmen och aktiv rådgivning till fastighetsägarna.	Handbok för Avfallsutrymmen finns framtagen av branschorganisationen Avfall Sverige. Handboken är utförlig och detaljerad och är till stor hjälp vid rådgivning till fastighetsägare.

2. Öka återanvändningen

Det avfall som faktiskt finns ska vi försöka *återanvända*, till exempel genom att skänka bort gamla saker eller lämna dem till second hand butiker.

Mål	Miljö-mål	Aktivitet	Uppföljning/kommentarer
Återanvändning sgraden av rivningsavfall, vitvaror och sanitetsmöbler ska öka jmf med 2010.	1	Utreda möjlighet till uppbyggnad av en återanvändarmarknad för rivningsavfall.	Finns ingen marknad för detta nu. <i>Aktiviteten kan tas bort eftersom svaret finns på nästa aktivitet.</i>
	1	Arbeta för att en återanvändning av byggmaterial och vitvaror byggs upp.	TEAB har avtal med EI-kretsen angående insamling och återvinning av vitvaror. Försök har gjorts på ÅVC Returen, främst fönster och dörrar men det finns ingen marknad för återanvändning av byggmaterial än.
	1	Skapa förutsättningar till uppbyggnad av en återvinningsmarknad för rivningsavfall (bygg- och anläggningsarbeten), att på sikt bygga upp en återvinning av byggnads-material.	Se ovan! <i>Aktiviteten kan tas bort eftersom svaret finns på föregående aktivitet.</i>
Minst 50 % av invånarna ska uppge att de handlar begagnade varor och eller återanvänder varor.	1	Enkätundersökning. Extrafråga enkät vart tredje år.	Går inte att få med i vår enkät.

3. Öka materialåtervinningen

När återanvändning inte är möjligt ska vi *återvinna materialet*. Det gör vi idag bland annat med förpackningar och tidningar men också genom *rötning av matavfall*.

Mål	Miljö-mål	Aktivitet	Uppföljning/kommentar
Kvalitén i den rötbara fraktionen (matavfall) ska vara rättsorterad till minst 95 %.	1	Informationskampanj, plockanalyser.	91 % 2016.
Minst 60 % av fosforföreningarna i avlopp ska utnyttjas som växtnäring. Minst hälften återförs till åkermark.	1	Återföring av fosfor innebär hushållning med ändliga resurser.	Återföring sker i så form av att anläggningsjord tillverkas.
Inga förpackningar och returpapper ska finnas i brännbar fraktion.	1	Informationskampanj, plockanalys.	29 % 2016.
	1	Senast 2015 ska kommunens avfallsinformation förbättras avseende symbolspråk.	En flerspråkig folder om avfallshantering togs fram 2013 med en förenklad layout med mycket illustrerande bilder. Även en folder med bilder om hur man ska hantera fett vid tillagning av mat.
	1	Information ska ges om avfallshantering vid miljökontorets tillsyner.	Löpande.
	1	Förutsättningar ska finnas så att allt avfall inom producentansvarsförordningen kan källsorteras och omhändertats separerat från hushållsavfallet.	Löpande.

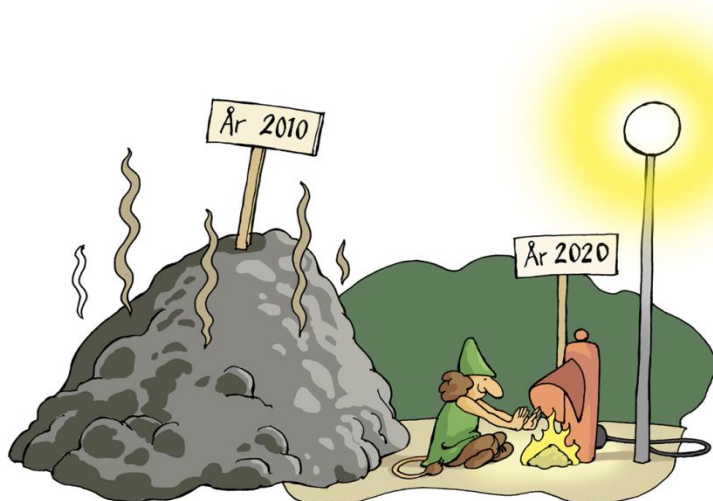
	1	Inget avfall som kan materialåtervinnas på ett för miljön och samhället positivt sätt ska förbrännas eller deponeras.	Löpande.
Matavfallet (jämförligt avfall) från restauranger, storkök och butiker ska samlas in och rötas.	1	Öka biogasproduktionen ur matavfall genom bra insamlingsystem och bra information.	Löpande.
Ta fram förslag på platser för återvinningsstationer och andra anläggningar för avfallshantering	1,4,15	Detaljplanearbete. Utreda behovet av fler återvinningsstationer i Trollhättans kommun. Vid avsaknad av återvinningsstation i närområdet (400-500 meter) ska en station upprättas.	I Sjuntorp, Strömslund/Torsred, Sylte center samt norra Skoftebyn är avsaknaden av återvinningsstation för insamling av förpackningar och tidningar stor.

4. Energiutvinning

Om avfallet inte kan materialåtervinnas ska *energin i avfallet utvinnas* genom förbränning.

Mål	Miljö-mål	Aktivitet	Uppföljning/kommentarer
Kvaliteten i restfraktionen ska vara rättssorterad till minst 95 %.	1	Info.-kampanj, plockanalyser	60 % 2016.
Mängden i restfraktionen ska minska per capita med 20 %.	1	Info.-kampanj, plockanalyser.	Ingen förändring.

5. Deponering

Som ett sista alternativ ska deponering väljas.

Mål	Miljö-mål	Aktivitet	Uppföljning/kommentarer
Tillse att riskbedömning och kontrollprogram upprättas för samtliga nedlagda	4		SWECO Environment AB fick av Trollhättans Stad november 2008 i uppdrag att utföra kompletterande provtagning på lakvatten från fyra av deponierna samt att göra en bedömning av miljöpåverkan. Bedöms det finnas behov av kontrollprogram ska sådana upprättas. Rapporten heter:

deponier.			NEDLAGDA DEPONIER Kompletterande vattenanalyser, bedömning av miljöpåverkan samt förslag till kontrollplaner. Uppdragsnummer 1351621.
	4	Munkebotippen ska vara sluttäckta innan 2017.	Tippytorna sluttäckta enligt Länsstyrelsens krav under 2016. Återställning av kringliggande ytor, vägar mm kommer att ske under 2017.

Förkortningar

TN = Tekniska nämnden

BTN = Byggnads- och trafiknämnden

MN = Miljönämnden

KS = Kommunstyrelsen

UN = Utbildningsnämnden

TEAB = Trollhättan Energi AB

FTI = Förpacknings- och tidningsinsamlingen

MRP = Mål- och resursplan

ÖP = Översiktsplan

Ordlista

Avfall

Varje föremål, ämne eller substans som innehavaren gör sig av med, avser att eller är skyldig att göra sig av med (se 15 kap 1 § Miljöbalken).

Avfallshantering

Verksamhet eller åtgärd som utgörs av insamling, transport, återvinning och bortförskaffande av avfall (se 15 kap 3 § Miljöbalken).

Biogas

Gas som bildas vid syrefri nedbrytning av biologiskt material huvudsakligen bestående av metan och koldioxid.

Biologisk behandling

Återvinning av humus, näring och/eller energi ur bioavfall genom aerob (syrerik) eller anaerob (syrefattig) behandling.

Brännbart avfall

Sådant avfall som brinner utan energitillskott efter det att förbränningsprocessen startat.

Bygg- och rivningsavfall

Avfall som uppkommit vid nybyggnad, tillbyggnad, renovering, ombyggnad eller rivning av byggnad.

Deponi

Kontrollerat upplag för avfall som inte avses bli flyttat.

Deponigas

Biogas som bildas i en deponi.

Elektriskt och elektroniskt avfall

Avfall från elektriska och elektroniska produkter inklusive alla komponenter, utrustningsdelar och förbrukningsvaror som har haft elektrisk eller elektronisk funktion. Omfattas av producentansvar. Inräknas även i Farligt Avfall.

Energiåtervinning

Tillvaratagande av el/värme som alstras i en anläggning för avfallsförbränning eller av gas från organiska ämnen, till exempel i en rötningsanläggning eller på en deponi.

Farligt avfall

Avfall som har en eller flera egenskaper, till exempel giftigt, cancerframkallande, explosivt eller brandfarligt.

Fastighetsnära insamling

Insamling på eller i direkt anslutning till de fastigheter där avfallet uppkommit.

Grovsopor/grovavfall

Hushållsavfall som är så tungt eller skrymmande att det inte är lämpligt att samla in i kärl.

Hushållsavfall

Avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet. Med avfall som är jämförlig med hushållsavfall menas sådant avfall som uppkommer som en direkt följd av att människor ändamål eller verksamhet, uppehåller sig inom en lokal eller anläggning.

Kompostering

Biologisk hantering där biologiskt avfall bryts ner under förbrukning av syre.

Källsortering

Sortering eller separering av avfall på samma plats där avfallet uppkommit, till exempel i hushållet.

Lakvatten

Vätska som rinner genom, tränger ut ur eller innehålls av avfall under deponering, mellanlagring eller transport.

Matavfall

Livsmedelavfall från livsmedelskedjan (hushåll, restauranger, storkök, butiker och livsmedelsindustrin) som av kommersiell eller annan orsak inte gått till konsumtion.

Miljöstation

En mindre anläggning för mottagning av sorterat farligt avfall från hushållen.

Producent

Den som yrkesmässigt tillverkar, för in i Sverige eller säljer en vara eller förpackning eller den som i sin yrkesmässiga verksamhet frambringar avfall som kräver särskilda åtgärder av renhållnings- eller miljöskäl.

Producentansvar

Producentens ansvar för vissa utpekade produkter under dess hela livscykel inklusive design, produktion och omhändertagande som avfall. Förpackningsproducenterna ansvarar för att samla in, forsla bort och återvinna produkter som omfattas av förordningen om producentansvar. Produkter som omfattas av producentansvar är till exempel förpackningar och tidningar, elektriskt och elektroniskt avfall såsom batterier och ljuskällor vitvaror, bilar etc.

Restavfall

Det kärnavfall som är kvar efter utsortering av matavfall.

Sluttäckning

Samlande term för en permanent övertäckning av en deponi bestående av flera skikt.

Sluttäckningens funktion är att förhindra vatten och syre från att tränga in i avfallet. Detta gör att långsiktigt syrefria förhållanden skapas som binder metaller hårdare till avfallet och minskar risken för utläckage. Sluttäckningen ska även förhindra långsiktigt läckage av bildad gas.

Vitvaror

Vanligen större elektriska hushållsprodukter, typ diskmaskin, tvättmaskin och kylmöbler. Någon absolut definition finns inte.

Återanvändning

Återanvändning av en kasserad produkt utan föregående förädling.

Återvinning

Användning, behandling eller omhändertagande av material, näringsämnen eller energi från avfall.

Återvinningscentral

Bemannad större anläggning för mottagande av grovavfall, trädgårdsavfall, elavfall, farligt avfall etc.

Återvinningsstation

Obemannad mindre anläggning för mottagning av förpackningar och returpapper.